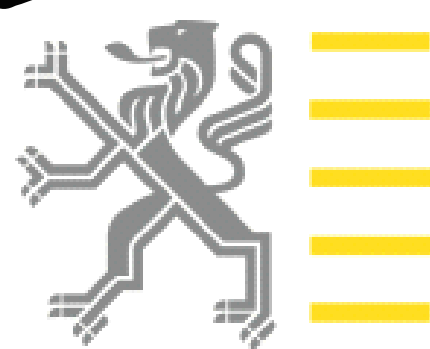

KORTE KETEN ZOEKTOCHT

Met steun van de
Vlaamse overheid

Brochure 1: **Op zoek naar de korte-keten**

De Korte Keten

Waarom kopen op de hoeve?

Naast het directe contact met de boer, de versheid en de meerwaardebeleving, biedt de hoeve meestal ook een prijsvoordeel. De prijzen op de hoeve lagen de vorige jaren zo'n 20 à 25% lager dan gemiddeld. Dit prijsverschil is echter vorig jaar kleiner geworden en bedroeg minder dan 10%. Dit wil zeggen dat de hoeve relatief duurder is geworden ten opzichte van de andere kanalen. Er blijven wel grote prijsverschillen van product tot product. De hoeve is voor aardappelen bijvoorbeeld het goedkoopste aankoopkanaal. Ook voor vlees, groenten, fruit en basiszuivel zoals melk en yoghurt liggen de prijzen op de hoeve op niveau van de supermarkt. Voor huisbereide zuivelproducten zoals ijs en kaas daarentegen is de hoeve duurder dan de supermarkt en zijn de prijzen vergelijkbaar met de speciaalzaak.

De belangrijkste barrières op een rijtje

De belangrijkste redenen om niet of minder vaak rechtstreeks bij de boer te kopen liggen voor de hand. Het is gewoon makkelijker om voeding te kopen in een supermarkt. De afstand tot een supermarkt is vaak veel korter en men kan er alle producten op één plaats aankopen, wat veel tijdswinst oplevert.

Maar er is meer ... Consumenten weten vaak niet waar ze welke hoeveproducten kunnen kopen in hun buurt. Naast een gebrek aan kennis over de verkooppunten is er ook sprake van een zekere drempelvrees. Door onvoldoende communicatie over het aanbod en de prijzen ervaart de nietfrequente hoevekoper een aankoop op de hoeve als een kleine sprong in het duister. Hij weet niet welke producten hij er gaat vinden aan welke prijs en of de producten in voorraad zijn. Hoewel de verkoopprijzen recht van de boer globaal genomen 10% lager liggen dan in de supermarkt, zijn de meningen van onze communityleden hierover sterk uiteenlopend en vindt men dit moeilijk te beoordelen. Bovendien voelt men zich door het directe contact sneller "verplicht" om iets te kopen dan in een supermarkt.

Andere argumenten die aangehaald werden, zijn beperkte openingsuren, minder voedselcontroles en minder aantrekkelijke verkooppunten. Daarnaast spelen volgens de Vlaming nog enkele globalere trends in het nadeel van korte keten zoals vervreemding van de landbouw en het succes van eigen moestuinen.

Suggesties

Probeer de consumenten dichter bij de producenten te brengen zodat die makkelijker hoeveproducten kan aankopen.

Om tegemoet te komen aan het gebrek aan kennis over de verkooppunten is het belangrijk om genoeg reclame te maken over waar er producenten te vinden zijn.

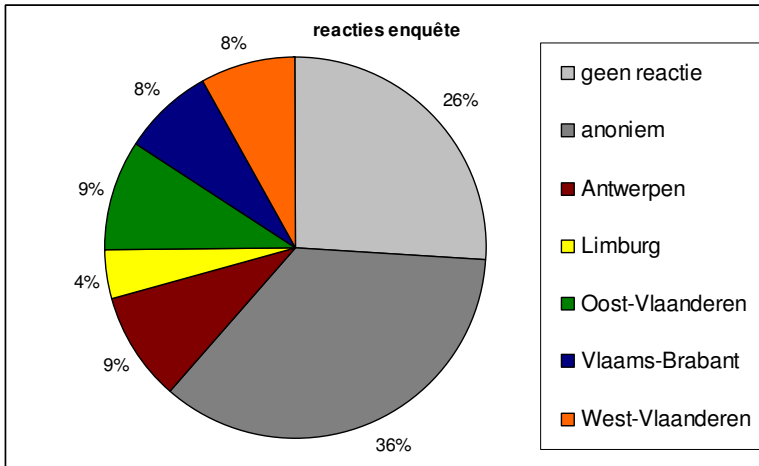
WIN-WIN

De korte keten is altijd een win-win situatie zowel voor klant als boer.

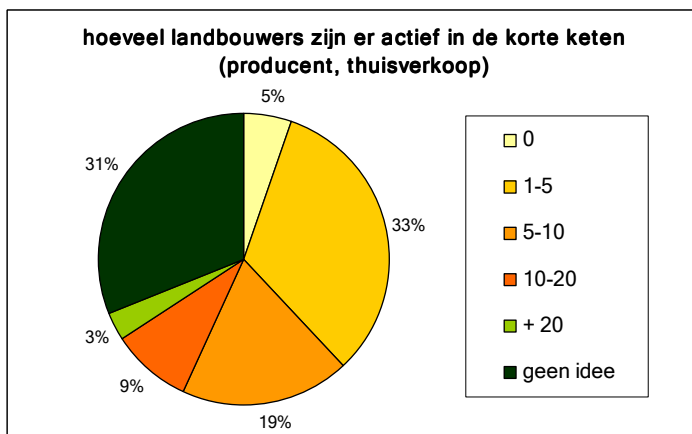
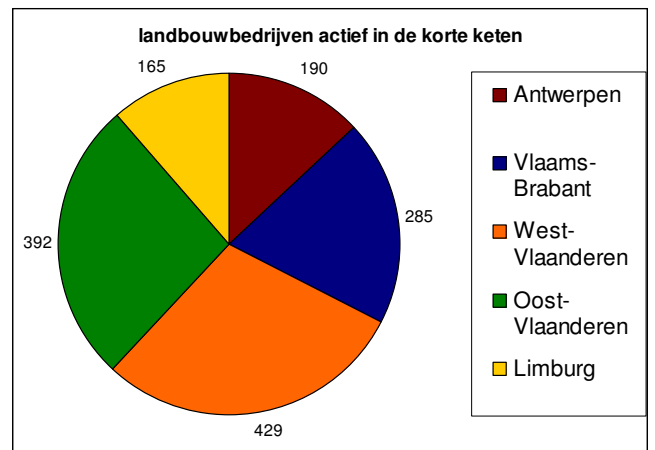
De cijfers

Er zijn **308 gemeentes en steden in Vlaanderen**. Deze werden allemaal aangeschreven om een korte enquête in te vullen over het reilen en zeilen van de korte keten in hun gemeente.

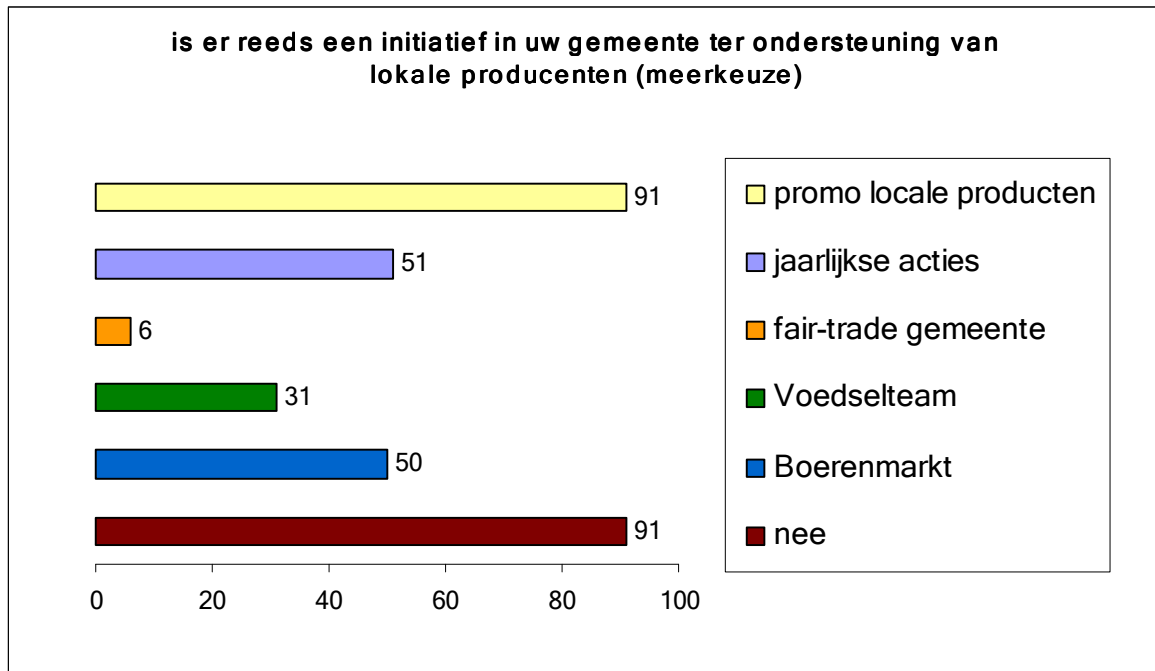
Uiteindelijk kregen we **261 antwoorden van 228 gemeentes**, waarvan 125 anonieme antwoorden. We hadden een vrij gelijkmatige spreiding van gemeentes die wel hun postcode invulden per provincie. Wat ons toeliet om toch een goed beeld te vormen van de korte keten situatie in Vlaanderen.

Als we de cijfers van FAVV en Steunpunt Hoesveproducten bekijken is er sprake van **1400 land- en tuinbouwers die aan thuisverkoop doen**. Dit zijn bij een algemene spreiding **4.5 landbouwers per gemeente**.

Bij de bevraging polsten we ook naar hoeveel landbouwers er volgens de gemeente actief waren. Volgens de helft (52%) van de gemeentes ligt dit aantal ook rond de 5 landbouwers per gemeente. Opvallend is dat **31% geen idee** heeft van hoe groot of hoe klein de korte keten activiteit is binnen hun gemeente.

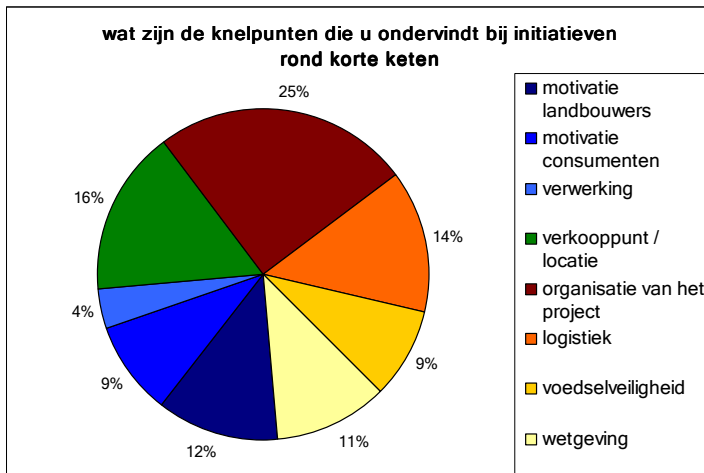
35% van de gemeentes gaf aan dat er in hun gemeente niks gebeurt omtrent de korte keten. Opvallend is wel dat 35% van de gemeentes op één of andere manier toch de lokale producten in verf probeert te zetten. 2% van de bevroegde gemeentes stipt hun inzet voor de korte keten aan onder punt 6 “duurzaam en lokale voeding” als FAIR-TRADE gemeente.

31 gemeentes (13.5%) geven aan dat er een voedselteam aanwezig is. Als we dit extrapoleren naar de 308 bestaande gemeentes in Vlaanderen zou dit neerkomen op een schatting van 42 voedselteams actief in Vlaanderen. Uiteindelijk zijn er 154 teams actief in Vlaanderen, waaruit men kan besluiten dat veel gemeentebesturen niet op de hoogte zijn van de reeds aanwezige lokale korte-keten initiatieven in eigen gemeente.

22 % van de gemeentes in Vlaanderen hebben een boerenmarkt maar 50% van deze gemeentes ondernemen verder geen actie in het korte keten verhaal.

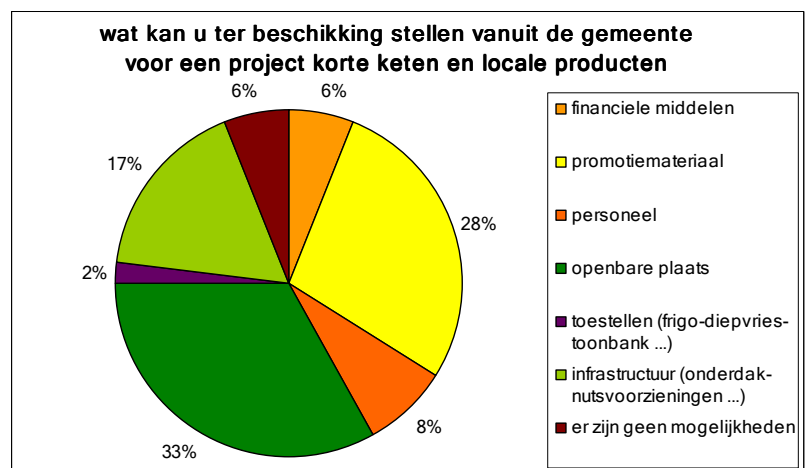
Wat zeer opvallend uit onze enquête naar voor komt is dat in 54 % van de gemeentes waar reeds een korte keten initiatief actief is, er geen enkele interactie is van de gemeente uit met deze initiatieven.

Als knelpunten ervaren de meeste gemeentes de organisatie van zo'n project in zijn algemeenheid en de daarbij komende wetgeving, voedselveiligheid, logistiek en locatie. Vooral logistiek en locatie lijken voor vele gemeentes een probleem. In deze enquête wordt nogmaals duidelijk dat vooral de landbouwers de beperkte factor zijn tov de consumenten.

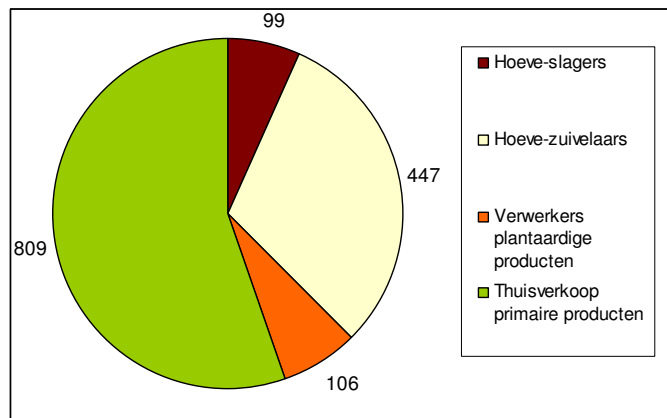
Bij de vraag rond wat wil en kan een gemeente doen voor een korte keten project. Zien we wel duidelijk dat mogelijkheden vooral financieel bepalend zijn. Promotie materiaal en een openbare plaats willen de meeste gemeentes wel ter beschikking stellen. Personeel, toestellen en financiële middelen zijn voor slechts 6 % van de gemeentebesturen een optie. Ook infrastructuur en openbare gebouwen zijn moeilijk te krijgen voor korte keten initiatieven.

34% van de gemeentes zijn wel vragende party om rond korte keten samen te zitten. 47% twijfelt als korte keten wel iets voor hun is en 19% zegt resoluut nee. Deze cijfers op vlak van interesse zijn gelijklopend voor gemeente die nu wel of niet actief deelnemen in de korte keten.

Op zoek naar de korte-keten: producenten

Een eerste stap in de korte keten is even op zoek gaan naar wat er reeds aanwezig is in je stad of gemeente. Er zijn ondertussen als diverse websites die lokale producenten bundelt in handige overzichten. Meestal hoef je maar de postcode in te vullen om te zien wat er in je regio reeds aanwezig is of niet.

Sta zeker even stil bij welke voedingsproducten wel en niet aanwezig zijn. Meer dan 50% van de thuisverkoop zijn groenten en fruit, daarnaast is er zeer veel thuisverwerking van zuivel te vinden. Vlees en verwerking van primaire producten zijn het minst vertegenwoordigd.

Recht van bij de boer

Ontdek de wondere wereld van de korte keten en ga op zoek naar al het lekkers in je buurt recht van bij de boer!

<http://www.rechtvanbijdeboer.be/nl/home>

Ecoplan

Dé kaart die duurzame verkopers, diensten en webwinkels uit je buurt in enkele muisklikken op je scherm weergeeft. Een handig overzicht van alle ecopunten uit Vlaanderen en Brussel.

<http://www.ecoplan.be>

BIOFORUM-bedrijvengids

Heel wat biologische boeren verkopen hun producten via de korte keten.

<http://www.biobedrijvengids.be/biobedrijven.php>

KORTE KETEN ZOEKTOCHT

Groentepakket

Een groentepakket is een meestal een abonnement bij een boer of tuinder, waarbij je wekelijks recht hebt op een hoeveelheid verschillende groentes.

<http://www.groentepakket.info/aanbieders.htm>

Voedselteams in je buurt

Een voedselteam is een groep van mensen uit een zelfde buurt die rechtstreeks biologische groenten en fruit, hoevezuivel en hoevevlees (al dan niet bio), brood en bloem ... streek- en seizoensproducten aankopen bij producenten uit de streek.

Producent bij voedselteams
Waar zijn er voedselteams

<http://www.voedselteams.be/producenten>
<http://www.voedselteams.be/voedselteams-in-je-buurt>

Steunpunt Streekproducten

Het Steunpunt organiseert de erkenningen op Vlaams niveau en ondersteunt de aanvragen voor een Europese erkenning. Het is zowel een aanspreekpunt als een informatiecentrum.

<http://www.streekproduct.be/index.phtml>

Bio Genietengids

Voor kleine hoeveelheden of een occasionele aankoop. Je vindt alle biowinkels en bioboerderijen met thuisverkoop in je buurt.

<http://www.biomijn Natuur.be/biogenietengids/zoek>

KORTE KETEN ZOEKTOCHT

Met steun van de
Vlaamse overheid

Op zoek naar de korte-keten: initiatieven

Promotie pakket

Groenteabonnement / vleespakket

Voedselteam

CSA-boerderij

Boerenmarkt

KORTE KETEN ZOEKTOCHT

Thuisverkoop

Automaten

Distributie

Buurtwinkel

Pure Hubs

Fair Trade gemeente punt 6 "duurzaam en lokale voeding"

KORTE KETEN ZOEKTOCHT

Conclusie

Zoals in de inleiding al werd aangehaald, speelt de korte ketenafzet een zeer belangrijke rol in een duurzame voedselproductie en -consumptie. Er zijn voor de landbouwer meetbare effecten op korte termijn, zoals de economische leefbaarheid van landbouwbedrijven, wat op zich ook een effect heeft op lange termijn, zoals de instandhouding van het platteland. Ook voor de consument speelt de korte keten een niet te miskennen rol. Naast het sociaal contact met de landbouwer draagt hij bij aan de verkleining van de ecologische voetafdruk en in vele gevallen zijn de producten goedkoper dan wanneer hij ze via andere kanalen zou kopen.

In deze kleine enquête polsten we naar de korte ketenactiviteit in Vlaanderen. De respons op de enquête was groot (75%), waardoor de resultaten als representatief kunnen beschouwd worden. Ondanks de interesse in de korte keten, hebben de besturen niet altijd een correct idee van de korte ketenactiviteit in hun stad of gemeente. In ongeveer de helft van de steden of gemeentes is er geen ondersteuning onder welke vorm dan ook (financieel, infrastructuur, logistiek, communicatie). Toch is van overheidswege enige bereidheid vast te stellen om een ondersteunende rol te spelen in deze duurzame vorm van voedselproductie en -consumptie. Nagaan welke actoren binnen een gemeente al actief zijn in dit verhaal is dan ook de eerste stap die gezet moet worden. De faciliterende rol die een overheid hierin verder kan spelen dient bovendien niet te worden overschat en kan met een beperkte set aan middelen. Dit laatste leidt tot de boodschap die we naar voren wensen te brengen en reeds door de voorplaat wordt gesuggereerd: 'De burgemeester verbindt boer met consument'.

We hopen met deze brochure een eerste insteek te geven om op zoek te gaan naar de korte keten initiatieven en producenten in je eigen gemeente of stad.

Voor meer info en toelichting kan je onze tweede brochure opvragen

via onze website <http://www.vac.eu/>

of email: vac@vac.eu

Telefonisch contact:

- Nationaal secretariaat
  - 09/252 59 19
- Antwerpen en Vlaams Brabant
  - Nelis D'Hollander – 0471/58 17 61
- Limburg
  - Philip Colson – 0473/32 29 49
- Oost- en West-Vlaanderen
  - Wim Moyaert – 0473/32 25 70

Illustratie : Liese Stuer

Met steun van de
Vlaamse overheid

